

הננו מצהירים כי נכנסנו לשטחים הללו מתוך ידיעה שהדבר אסור. מטרותנו היתה להכיר חוק זה, הפוגע בזכויות האזרח...

(המשך מעמוד 15)

בשם "שבעת המופלאים". השבעה: השחקן גיט גילה אלמגור, העיתונאי דן בן-אמון, הפסל יצחק דנציגר, השחקן אורי זוהר, המרצה ד"ר אריה זקס, העיתונאי עמוס קינן, הצייר יגאל תומרקין.

★ ★ ★

איש קשיש אחד בא לכיכר, החל תוקף בזעם את הנוכחים. "סוכני נאצרי! סוכני המופתי!" צעק.

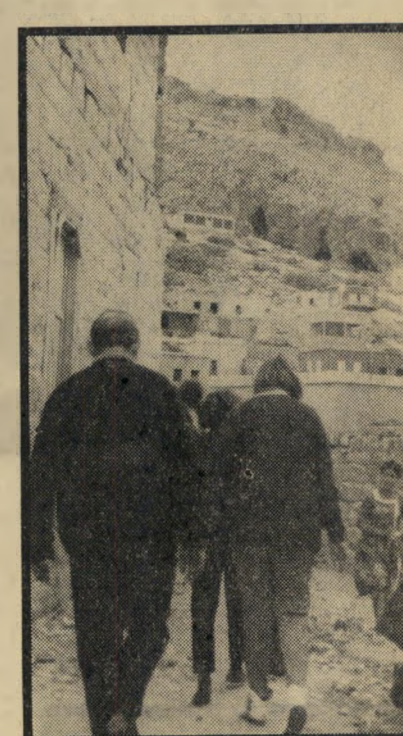
הוא התרגו שבעתיים, מפני שראה לפניו חברות של צעירים עליונים ונערות נאות, שהחליפו בדיחות, צחקו בקולי קולות. בי כיכר שררה אווירה של יציאה לפיקניק.

אותו פטרוס קשיש לא יכול היה לדעת כי אחריה עליו זה מהווה גם היא המשך למסורת מסוימת: מסורת הפלמ"ח. בימים ההם, ערב פעולה, כשידעו הכל כי מוטל עליהם תפקיד מסוכן וחיוני, וכשלהבים רעד הקורקבן, היתה התגובה הגלויה: צחוק.

לזר היה נידמה שניקלע לחבורת פוחזים. ורק יודעי-דבר ידעו כי צחוק זה מסתיר רצינות עמוקה.

מאז נכתבו על כך הרכה ספרים ושירים, אך הרוח עצמה מתה — עד שקמה השבת לתחייה. שוב עפו אותן הבדיחות הישנות. שוב נמסרו הצהרות חשובות והוראות-כדי צוע קפדניות בתוספת הצלות ובנוסה ה"ת הולל.

אך מבין המאות הרבות שהצטופפו בי כיכר, לא היה איש שלא התלבט בביתו אם ללכת או לאו, אם מותר וצריך להפר חוק,

בכפר הערבי

בתום ההפגנה מבקרים כמה ממפגיניה בכפר הערבי דיר אל-אסד, מתפסים בסימטה הצרה אל בית מזמינם.

אם הוא מוכן להיאסר למשך שבועות וחודי שים, כמו אורי דייוויס. ומכיוון שכל אחד ידע כי השני ענה על שאלות אלה בחיוב, הם היו מוכנים להתחיל בקליחות, להעמיד פנים שזהו טיול נחמד ונאה.

★ ★ ★

ישרות המכוניות, שעמדו בערבוביה, עתה לפתע שוברה. בלי הוראות, בלי מאמץ, בלי תיכנון.

גם זה מוכיח קצת את הפלמ"ח. התכונה בלטה במשך כל היום: למרות שלא היו מפקדים, היתה משמעת. בכל רגע היה נזיר מה ששורר תוהו-ובוהו — אך הכל "דפק" להפליא, בסדר מופתי. כמו אז.

מישהו — היה זה, כנראה, יענקלה אגמון, מנהל הקאמרי לשעבר — הציע שכל המכוניות ינות יסעו באורות דלוקים. הוא ראה זאת באמריקה. שם משמש מינהג זה להלחיות. השיירה הענקית נסעה צפונה — עשרות רבות של מכוניות, כשהאורות דלוקים ל"אור היום. פה ושם צעקו נהגים: "אורות! אורות!" שוטר אחד ליד מיכמורת אפילו רדף אחרי השיירה כדי להעיר את תשומת

לב הנוסעים לכך ששכחו לכבות את האור. אך רבים מן הנהגים בכבישים הבינו מיד מה טיב האורות, ומה טיב השיירה. איש לא היה צריך להסביר להם דבר. הם נופפו בידיהם לאות ברכה, צעקו כמה מילים של עידוד. בלי שלטים וסימנות הפיצה השיירה את חורתה.

★ ★ ★

בסיבוב עכו המתינה אפתעה. ליד הר נאפוליון חיכו מכוניות רבות — שני דרים של קיבוצים, מכוניות של בני חיפה, עשרות צעירות וצעירים שחיכו לטרמפ מר"דני.

איש לא הזמין אותם. לא היתה שום הידברות. ככל מעשי היום, היה זה מעשה ספונטאני, אנשים שמעו על היומנה, החליטו להצטרף, ידעו שהשיירה תצטרך לעבור במקום זה והמתינו.

פגישה נרגשת. נעים לדעת שיש עוד, ש"היומנה התפשטה בחיבי הארץ. פה ושם נפ"גשים מכרים. פה ושם נעשות היכרותיות חדשות, נקשרים קשרי-טרמפים. קדימה, גם ביטויים ציניים יכולים להתרגש. זה קרה בסיבוב כפריאסיף. תריסר ערבים עמ"דו בשולי הכביש, נופפו בכתבות שצוירו בחיפזון, בעיברית ובערבית: "תחי היידידות בין העמים!" הם קראו על המיבצע בעתון, חיכו במשך שעות לשיירה, כדי להביע ב"צורה זו את רגשות האוכלוסיה הכבולה של המושל הצבאי.

עוד רגע גדול: מישרת מגיד אל-כרם מתנוססת על אם הדרך. אם יהיה מחסום, יהיה כאן. אבל אין. המישרת נראית כי עוזבה. רק שוטר אחד מציד מחלון.

לפי הנחייה קודמת, צופרת המכונית ה"ראשונה שלוש פעמים, ועוד פעם שלוש פע"מים. שאר המכוניות מצטרפות. עשרות עשרות עוברות על פני הבניין הדומם, צופ"רות במקלה: טוט-טוט-טוט! טוט-טוט-טוט! אין זו גבורה, לצפור ליד המשטרה. אבל יש גדולה משונה לרגע זה. הלב מתמלא גאוה. כי זה מעשה סימלי: מוכנים למרוד, מוכנים להיאסר, למען עניין צודק.

★ ★ ★

ליד דיר אל-אסד ממתנות שוב מכו"ניות, וקהל גדול. אלה הקדימו לבוא, או באו מן הכיוון ההפוך. שוב סצינות של התיידדות, ושוב קבוצה של ערבים נרגשים, עם פלאקאטים פשוטים.

המכוניות יורדות מן הכביש, נכנסות ל"שטח. זהו שטח-אימונים מס' 9. האדמה ה"מופקעת. אך שום חייל אינו יורה. איש אינו נראה בשטח. רק שני חמורים עליונים דוהרים לקראת השיירה, מסתכלים בה ב"צקרנות.

יפי המקום עוצר את הנשימה. גבעות ה"גליל, גאיות, כפר יפהפה ממול. בלב עולה מחשבה פאתטית: זוהי המולדת שלנו. ל"מענה נלחמנו. היום אסור לנו להיכנס אליה. אנחנו מפירים חוק. לכן אנחנו מפירים חוק.

אבל הפה אינו משמיע מחשבה פאתטית, אלא בדיחות. "בואי, תפסתי לך אבן!" קורא קיבוצניק פרוץ-שיער לנערה בלונדית. "אם משהי תלך כאן היום", אומר ידי מנוסי, "יקבל הילד כרטיס שיתן לו זכות להיכנס לשטח הסגור כל ימי חייו!"

ואומנם, יש כמה גשים הרות בשטח. יש גם ילדים קטנים, הרוכבים על כתפי אבר"תיהם, כמו בנו של השחקן שמואל אומני. יש כלב יפה. כל זה מתאים למעמד: כי אין זו הפגנה של קאנים קמוצי-שפתיים, אלא פיקניק עממי של אנשים טובים, הלוח"מים למען ההגינות והחופש.

שני קיבוצניקים על אופנוע דוהרים לעבר המישרת, להודיע על נוכחות מפירי-החוק בשטח. המישרת אינה רוצה לשמוע. זה דרכו של מרי אמיתי: הוא מעמיד את השלטון בפני ברירה אכזרית: לאסור את מפירי-החוק, ובצורה זו לתת תנופה לתע"מולה נגד חוק-העוולה — או להתעלם מן ההפרה, ולהוכיח עליידי כך שהחוק הוא אכזרתי.

★ ★ ★

קהל עומד קבוצות-קבוצות במעלה ה"דגבעה — ורק אז מסתבר כי בינתיים הפך למחנה גדול.

היוזמים חשבו שיבואו עשרות, אולי מאה או מאתיים. אולם כאן נאספו לפחות שש מאות, אולי שמונה מאות. בני כל הארץ — מן הרגשה (אנשי משק מגן) ועד בני עמק החולה.

דן בן-אמון מדבר ברמקול. תחילה סוכס שלא יהיו נאומים — אך אי-אפשר לה"ת פזר מבלי לבסא בפירוש לשם מה באי. לז"ת משמיע עשרה פסוקים. אורי זוהר משמיע

פסוק אחד. עמוס קינן מוסיף נימה חשובה: מכיוון שהעיתונים התלוננו על כך שהביט"ניקים מפגינים נגד העוול שנעשה לערבים, אך לא נגד העוול שנעשה ליהודים — להווי ידוע לכל מאן דבעי שהנוכחים מפגינים גם נגד הפליית יהודי ברית-המועצות, מלחמת קונגו, הקרבות בוויאט-נאם, דיכוי הכושים והפקעת רכוש יהודי עיראק.

ברגע האחרון ממש נוסחה "הצהרה בה"ן צדק". ד"ר אריה זקס, מרצה לספרות אנגי"לית, קורא אותה ברמקול:

"אנו החתומים מטה, אזרחי ישראל, מר"דיעים בזה, כי היום, שבת 17 בפברואר 1965, נכנסנו לשטחים בגליל המוגדרים כי אזורים סגורים, ללא קבלת היתר לכך מן הרשות המוסמכת, המושל הצבאי.

"הננו מצהירים בזה, כי נכנסנו לשטחים הללו מתוך ידיעה ברורה, שהדבר אסור על פי החוק. מטרותנו היחידה היתה להפר חוק זה, מתוך שעה אמונתנו, כי חובתנו של כל אזרח להילחם נגד כל חוק שיש בו אי-צדק והפוגע בזכויות היסוד של האזרח, והשולל ממנו את חריותו המקודשת. כי גוף חופש-ביטוי, וחופש-תנועה.

"אנו מצהירים בזה, כי אנו רואים את תקנות ההגנה (שעת חירום) 1945 כחוק ה"ראוי לשלטון דיכוי, שמדינת ישראל ירשה אותו מן השלטון הזר ושתכליתו היתה — לזכא את מילחמת העם העברי לעצמאות ולחופש. אנו רואים בקיומו של החוק הזה חרפה והשפלה למדינת ישראל, וניגוד גמור לרוחה הדימוקרטית.

"אנו מצהירים בזה, כי בהפירנו את ה"חוק האמור אנו מודים נגד כוונתו ומטרותו הממשית — הפלייתם לרעה של חלק מן אזרחי המדינה, שלילת זכויותיהם ונישולם מאדמותיהם.

"אנו מצהירים בזה, כי בהפירנו את תק"נות ההגנה (שעת חירום) 1945 כוונתנו למחות נגד מאסרו ושפיתתו של אורי ד"ר וייס, שלא עבר עבירה אחרת אלא זו, ש"עברנו גם אנחנו, החתומים מטה, היום.

"אנו מצהירים בזה, כי אנו מאמינים ו"משוכנעים שבהפירנו את חוק העוול אנו עושים מעשה פאטריוטי, להרמת קרנה של ישראל בעולם. אנו מאמינים, כי ביטולו של החוק יסיר כחם מעל דמותה של ישראל, וישמש התחלה לתיקון החסים בין שני ה"עמים במדינה: הרוב היהודי והמיעוט ה"ערבי.

"אנו מצהירים בזה קבל עם, כי לא פחות מכל אזרח אחר נשואה עינינו לפיתוחה המהיר של ארצנו, לטובת כל היושבים בה, ולטובת כל אלה שרוצים לבוא אליה ולבנות בה את ביתם. אנו מאמינים כי חוק-העוול, המבוסס על נישול סוג אחד של אזרחים, סותר את שאיפת הפיתוח ומהווה מוקש אדיר-כוח תחת עתידה של המדינה. אנו קוראים לכל איש ישר בישראל להצטרף אל מחאתנו נגד חוקי העוול ואל סיסמתנו: "פיתוח ללא נישול."

צעירות עוברות בקהל, כדי להחתים את הנוכחים — "רק מי שרוצה" — על פיסות"נייר. חזר דקות נאספות כמה מאות חתי"מות — ולאחר מכן מתלוננים רבים כי לא הספיקו לחתום. הרשימה היא מגילת-כבוד: מיטב השמות של חיי הרוח והאמנות, אנ"שי כלכלה, נוער, ושוב בולטים בני ה"משקים.

★ ★ ★

בזה נגמר העניין. אבל יש המשך, ש"איש לא חשב עליו. ערבים מבני הכפ"רים הסמוכים פושטים בין הבאים, תובעים מהם לבקר בבתיהם.

כעבור דקות הומות סימטות הכפרים מ"מבקרים. חזריה-אזרחים מתמלאים. פעוטי הכפרים מסתכלים בערצה במכוניות. על קפה מהביל נקשרים קשרים בין בני ה"עמים, מנסים פרטים על מצב באזורי ה"מימשל, גם ביקור זה הוא הפרת החוק, אסור להיכנס לכפרים בלי רשיון.

לאחרים מבין הבאים, ותיקי המאבק ה"יהודי-ערבי — אנשי מפ"ם, מק"י, הפעולה השמית — אין זו חוויה חדשה, אך לרוב"רובם של הבאים, שלא שהו בכפר ערבי מזה שנים, זוהי חוויה נרגשת. עולם חדש נפתח לעיניהם. המיבצע כולו מקבל מימד חדש.

"זה יותר חשוב מההפגנה!" מפליט ראשד חוסין, המשרור הערבי, "כי זה יתן להמוני הכפריים את הרגשה שהם אינם עוברים, שיש הרבה יהודים הדואנים לגורלם!"

כאשר נושטים אחרוני המבקרים את הכפ"רים, תוך מטר דיבריינימוסין, מתחיל לרדת גשם. כאילו חיכה אלוהים בסבלנות לתום המיבצע.

(המשך מעמוד 11)

פיקה לראות את ברילה במבט חסוף, כאשר בא לבית סבה לקבל את ברכתו לאירוסין.

הפגישה הראשונה. השבוע התקרב ברילה ליום-הולדתו ה-17. ובני-ברק הפכה מוקד להתעניינותם של כ-10 אלפים ספריו בלגי שנתרו בעולם. מאמריקה, אנגליה ו"בלגיה הגיעו מטוסים מלאי חסידים, כדי להשתתף בחתונה הגדולה. גויסו 200 אברכי"ישיבה לשמירת הסדר, ורבי-סרן של צה"ל הופקדו על חיל-המישמר החסידי.

רק יום לפני החופה פגש ברילה את כל תו, המבוגרת ממנו בשנתיים. בהתאם ל"מינהג בלואי עתיק, נערכה קבלת-פנים ב"בית הכלה, אליה הופיע החתן, כדי לקיים את מיצוה הגמרא "אסור לו לאדם לקדש"אשה עד שיראנה תחילה". השניים הוצגו זו בפני זה, ולתרועותיהם הקצובות של ה"חופה.

מחותנים יצאו במחול חסידי, כשברילה מחזיק בקצה אחד של המספחת ושרה-לה בקצה השני. היתה זו חזרה אינטימי על המחול הגדול, על משתתפים בני-הזוג וכל זקני שתי החצרות, אחרי חגיגת החופה.

הינוקא מבזו (למטה משמאל) ריקוד כמחצת הגמרא

מחותנים יצאו במחול חסידי, כשברילה מחזיק בקצה אחד של המספחת ושרה-לה בקצה השני. היתה זו חזרה אינטימי על המחול הגדול, על משתתפים בני-הזוג וכל זקני שתי החצרות, אחרי חגיגת החופה.

עיתונות

מרד פועלי העם

מזה 25 שנים שולטים באגודת העיתונאים בתל-אביב, המאגדת את מרבית עיתונאי-ישראל, אותם העסקנים, נוסף למוכיר הקבוע של האגודה, משה רון, מנהל אותה ועד בן תשעה חברים, שהיה מורכב כל השנים בעיקר מעיתונאים קשישים, אשר עיצבו את דמות האגודה כמוסד חסר-אופי, המשמש נציג המישר כלפי הציבור יותר מאשר כ"נציג האזרחים כלפי המישר.

אחת מדאגותיהם הקבועות של שליטי ה"אגודה היתה למנוע כניסת צעירים למוס"דות האגודה. לפי סקר שנערך לאחרונה, קרוב ל-45% מכלל העיתונאים בישראל הם צעירים שטרם מלאו להם 40 שנה. ייצוגם של אלה בועד האגודה ומוסדותיה היה אפטי במשך כל השנים.

הסיבה לכך אינה קשורה דווקא בחוסר פעילותם של העיתונאים הצעירים, אלא ב"שיטת הבחירות למוסדות האגודה התל-אביבית, שנערכו כביכול לפי שיטת ה"בחירות האישיות. למעשה מושגות בחי"רות אלה על הסכמים מוקדמים, בניצוחו של המזכיר הכללי רון. התוצאות הבלתי-ינמי"עיות:

● בית העיתונאים בתל-אביב חול למלא את ייעודו, משמש בעיקר מוסדות-ציבור שונים החולשים על כל חדריו.

● לאגודת העיתונאים משתייכים עתוני"אים, המשמשים גם כמעבדים בתוקף היר"חם בעלי-מניות בעתון בו עובדים חברים-ה"לאגודה. אלה מתנגדים בקביעות להטבת ה"תנאים הכלכליים של העיתונאים השכירים, שסיגלו לעצמם את השם "פועלי העם".

● רינונים מלחים בקביעות חלוקת פר"סים ספרותיים ועיתונאיים.

● ביוררים אתיים ועקרוניים של האגו"דה מחקימים בחורי-חורים, מבלי שניתן לחברי האגודה דו"ח עליהם.

● צעף ראשון לשינוי. השנה התארגנה ל"ראשונה קבוצה של צעירים, כדי לנסות לכבוש את מוסדות האגודה ולשנות את

העולם הזה 1432